

## ***Zmiany w obrzędzie kanonizacji***

W niedzielę 21 października 2012 r. Ojciec Święty Benedykt XVI przewodniczył dziesiątej w czasie swojego pontyfikatu, a jedynej w tym roku uroczystości kanonizacyjnej. Uwagę zwraca fakt, iż kanonizacja siedmiorga błogosławionych odbyła się według nowego rytuału. Celem niniejszego tekstu jest porównanie dotychczasowej formy ogłaszania świętych z tą nową i wskazanie wynikających stąd wniosków.

### **I. Dotychczasowy ryt kanonizacji<sup>1</sup>**

Kanonizacja następuje po akcie pokutnym (bezpośrednio po *Misereatur*). Kardynał Prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych w towarzystwie postulatorów procesów kanonizacyjnych nowo ogłaszanych świętych staje przed Ojcem Świętym i prosi go o dokonanie kanonizacji:

Beatissime Pater, postulat Sancta Mater Ecclesia per Sanctitatem Vestram Catalogo Sanctorum adscribi, et tamquam Sanctos ab omnibus christifidelibus pronunciarum Beatos NN.	Ojcie Święty, Święta Matka Kościół prosi Waszą Świątobliwość o wpisanie Błogosławionych NN. do Katalogu Świętych, aby mogli oni być przez wszystkich wiernych nazywani Świętymi.
--	--

Następnie przedstawia się krótkie życiorysy błogosławionych, którzy mają być ogłoszeni świętymi. Potem Ojciec Święty zwraca się do zebranych:

Fratres sororeque carissimi, Deo Patri omnipotenti preces nostras per Iesum Christum levemus. Pro nobis intercedant Beata Virgo Maria et omnes Sancti, ut Spiritus Sanctus mentes nostras illuminet atque Christi lux in Ecclesia splendeat, quae quorundam ex suis filiis sanctitatem proclamat.	Drodzy bracia i siostry, wnieśmy nasze modlitwy do Boga Ojca wszechmogącego przez Jezusa Chrystusa. Niech się wstawiają za nami Błogosławiona Dziewica Maryja i wszyscy Święci, aby Duch Święty oświecił nasze umysły, a światło Chrystusa zabłysło w Kościele, który ogłasza świętość niektórych spośród swoich dzieci.
---	--

Śpiewa się Litanię do Wszystkich Świętych (w formie krótszej – tzw. Obrzędowej), po której Ojciec Święty odmawia modlitwę:

Preces populi tui, quaesumus, Domine, benignus admitte; et Spiritus tui lucentes nostras dignanter illustra: ut quod famulatu nostro gerimus et tibi placeat et Ecclesiae tuae proficiat incrementis. Per	Prosimy Cię, Panie, wysłuchaj w swojej dobroci modlitw Twojego ludu i łaskawie oświeć nasze umysły światłem Twojego Ducha, aby to, co czynimy w naszej służbie podobało się Tobie i przyczy-
---	--

<sup>1</sup> Na podstawie wydanej przez Tipografia Vaticana książeczki z tekstami liturgii uroczystości kanonizacyjnej trojga błogosławionych, która miała miejsce na Placu św. Piotra 23 października 2011 roku (ss. 85-91).

Christum Dominum nostrum.	niało się do wzrostu Twojego Kościoła. Przez Chrystusa, Pana naszego.
---------------------------	---

Następnie Ojciec Święty wypowiada formułę kanonizacji:

Ad honorem Sanctae et Individuae Trinitatis, ad exaltationem fidei catholicae et vitae christianae incrementum, auctoritate Domini nostri Iesu Christi, beatorum Apostolorum Petri et Paul ac Nostra, matura deliberatione praehabita et divina ope saepius implorata, ac de plurimorum Fratrum Nostrorum consilio, Beatos NN. Sactos esse decernimus et definimus, ac Sanctorum Catalogo adscribimus, statuantes eos in universa Ecclesia inter Sanctos pia devotione recoli debere. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.	Na chwałę Świętej i Nierozdzielnej Trójcy, dla wywyższenia katolickiej wiary i wzrostu chrześcijańskiego życia, na mocy władzy naszego Pana Jezusa Chrystusa i Świętych Apostołów Piotra i Pawła, a także Naszej, po uprzednim dojrzałym namyśle, po licznych modlitwach i za radą wielu naszych Braci w biskupstwie, orzekamy i stwierdzamy, że Błogosławieni NN. są Świętymi i wpisujemy ich do Katalogu Świętych, polecając, aby odbierali oni cześć jako Święci w całym Kościele. W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.
--	--

Po potrójnym *Amen* schola śpiewa wraz z ludem *Alleluja* z odpowiednią antyfoną. W tym czasie wnoszone są relikwie nowych świętych.

Następnie Kardynał Prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych zwraca się do Ojca Świętego ze słowami podziękowania:

Beatissime Pater, nomine Sanctae Ecclesiae enixas gratias ago de pronuntiatione a Sanctitate Vestra facta ac humiliter peto ut eadem Sanctitas Vestra super peracta Canonizatione Litteras Apostolicas dignetur decernere.	Ojciec Święty, w imieniu Kościoła Świętego dziękuję usilnie za dokonane przez Waszą Świątobliwość ogłoszenie i pokornie proszę, aby Wasza Świątobliwość zechciał wydać list apostolski w sprawie dokonanej kanonizacji.
--	---

Ojciec Święty odpowiada:

Decernimus.	[Tak] postanawiamy.
-------------	---------------------

Kardynał Prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych i postulatorzy wymieniają znak pokoju z Ojcem Świętym. Dalej Mszę świętą sprawuje się w zwykły sposób (następuje śpiew *Gloria* lub kolekta).

## II. Nowy obrzęd kanonizacji<sup>2</sup>

Kanonizacja jest dokonywana poza Mszą świętą, przed jej rozpoczęciem. Procesji wejścia towarzyszy śpiew Litanii do Wszystkich Świętych, którą kończą wezwania *Christe, audi nos – Christe, exaudi nos* (nie ma modlitwy końcowej po litanii).

<sup>2</sup> Na podstawie wydanej przez Tipografia Vaticana książeczki z tekstami liturgii uroczystości kanonizacyjnej siedmiorga błogosławionych, która miała miejsce na Placu św. Piotra 21 października 2012 r. (ss. 49-73).

Następnie Kardynał Prefekt Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych w towarzystwie postulatorów procesów kanonizacyjnych nowo ogłaszanych świętych staje przed Ojcem Świętym i prosi go o dokonanie kanonizacji słowami używanymi dotychczas (por. wyżej). Ojciec Święty wzywa zebranych do modlitwy:

Fratres carissimi, Deo Patri omnipotenti preces nostras per Iesum Christum levemus, ut, Beatae Mariae Virginis et omnium Sanctorum suorum intercessione, sua gratia sustineat id quod sollemniter acturi sumus.	Drodzy bracia [i siostry], wnieśmy nasze modlitwy do Boga Ojca wszechmogącego przez Jezusa Chrystusa, aby, przez wstawiennictwo Błogosławionej Dziewicy Maryi i wszystkich swoich Świętych, podtrzymywał swoją łaską to, co uroczycie czynimy.
---	--

Wszyscy przez chwilę modlą się w milczeniu. Następnie Ojciec Święty odmawia modlitwę:

Preces populi tui, quaesumus, Domine, benignus admitte, ut quod famulatu nostro gerimus et tibi placeat et Ecclesiae tuae proficiat incrementis. Per Christum Dominum nostrum.	Prosimy Cię, Panie, wysłuchaj w swojej dobroci modlitw Twojego ludu, aby to, co czynimy w naszej służbie, podobalo się Tobie i przyczyniało się do wzrostu Twojego Kościoła. Przez Chrystusa, Pana naszego.
--	---

Wówczas Kardynał Prefekt kieruje do Ojca Świętego drugą prośbę o kanonizację:

Unanima precatione roborata, Beatissime Pater, Sancta Ecclesia instantius flagitat ut Sanctitas Vestra filios hos ipsius electos in Sanctorum Catalogo annumeret.	Ojcze Święty, umocniony jednomyślną modlitwą Kościół Święty jeszcze usilniej prosi, aby Wasza Świętobliwość zaliczył te jego wybrane dzieci do Katalogu Świętych.
---	---

Ojciec Święty odpowiada:

Spiritus vivificantem, igitur, invocemus, ut mentem nostram illuminet atque Christus Dominus ne permittat errare Ecclesiam suam in tanto negotio.	Wzywajmy więc Ducha Ożywiciela, aby oświecił nasze umysły i aby Chrystus Pan nie pozwolił swojemu Kościołowi mylić się w tak ważnej sprawie.
---	--

Schola na przemian z ludem wykonuje hymn *Veni, creator Spiritus*. Po jego zakończeniu Kardynał Prefekt zwraca się do Ojca Świętego z trzecią prośbą:

Beatissime Pater, Sancta Ecclesia, Domini promisso nixa Spiritum Veritatis in se mittendi, qui omni tempore supremum Magisterium erroris expertem reddit, instantissime supplicat Sanctitatem Vestram ut hos ipsius electos in Sanctorum Catalogum referat.	Ojcze Święty, Kościół Święty, ufając w obietnicę Pana, iż pošle mu Ducha Prawdy, który w każdym czasie chroni najwyższy Urząd Nauczycielski od błędu, najusilniej prosi Waszą Świętobliwość, aby zaliczył do Katalogu Świętych tych jego wybranych.
---	---

Wówczas Ojciec Święty wypowiada formułę kanonizacyjną, niezmienioną w stosunku do poprzedniego obrzędu (por. wyżej). W czasie potrójnego *Amen* wnoszone są relikwie nowych świętych, które okadza diakon.

Następnie śpiewa się hymn *Te Deum laudamus*, a po nim Kardynał Prefekt dziękuje Ojcu Świętemu za dokonaną kanonizację i prosi o wydanie stosownego listu apostolskiego, jak to miało miejsce w dotychczasowym obrzędzie (por. wyżej), oraz podchodzi do niego i wymienia z nim znak pokoju.

Po zakończeniu obrzędu kanonizacji Msza święta rozpoczyna się od śpiewu antyfony na wejście.

### III. Różnice między oboma obrzędami i wynikające z nich wnioski

W wywiadzie dla „L'Osservatore Romano”<sup>3</sup> papieski ceremoniarz ks. prałat Guido Marini wskazał, jako powody zmiany przebiegu obrzędu kanonizacji, chęć ukazania większej wagi kanonizacji w stosunku do beatyfikacji oraz jej uproszczenie. Warto przyjrzeć się poszczególnym różnicom między dotychczasowym a nowym rytym ogłaszania świętych, by zobaczyć, jak te cele zrealizowano.

Podstawową różnicą jest samo umiejscowienie obrzędu w całości celebracji. Umieszczenie kanonizacji przed Mszą świętą sprzyja ukazaniu wewnętrznej jedności celebracji eucharystycznej. W ten sposób jest realizowana posoborowa zasada wyłączenia poza Mszę wszystkich elementów, które ze swej natury nie są z nią ściśle związane<sup>4</sup>. Podczas gdy Eucharystia (i celebracja sakramentów w ogóle) z natury przynależy do *munus sanctificandi*, w akcie kanonizacji mamy do czynienia bardziej z *munus regendi* i *munus docendi*.

Ważną zmianą jest przywrócenie trzech próśb prefekta Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych o ogłoszenie nowych świętych<sup>5</sup>. Po pierwszej prośbie Ojciec Święty zachęca zebranych do cichej modlitwy, którą kończy krótką oracją, po drugiej wzywa światła Ducha Świętego, na co wierni odpowiadają śpiewem hymnu *Veni, creator Spiritus*, po trzeciej natomiast wypowiada formułę kanonizacji. W obrzędzie kanonizacji przyznano więc więcej miejsca modlitwie, przez co nawiązano do dawnej tradycji, zgodnie z którą papież przy ważnych czynnościach prosi o szczególną pomoc Pana i światło Ducha Świętego.

Warto w tym miejscu zauważyć także, że po pierwszej prośbie odmawiana jest modlitwa, która w dotychczasowym rycie kanonizacji następowała po Litaniu do Wszystkich Świętych. Usunięto z niej jedynie słowa mówiące o oświeceniu przez Ducha Świętego, gdyż przyzywa się Go po drugiej prośbie.

Ważnym tematem tejże drugiej prośby jest kwestia działania Ducha Świętego jako chroniącego Kościół przed błędem przy podejmowaniu decyzji o kanonizacji. Element ten podkreśla ostateczny charakter orzeczenia o świętości wynoszonych na ołtarze osób.

Zmieniło się także miejsce i rola Litanii do Wszystkich Świętych. Z głównego ele-

<sup>3</sup> Zob. [http://www.vatican.va/news\\_services/liturgya/2012/documents/ns\\_lit\\_doc\\_20121017\\_marini-canonizzazioni\\_it.html](http://www.vatican.va/news_services/liturgya/2012/documents/ns_lit_doc_20121017_marini-canonizzazioni_it.html) (ostatnie wejście: 12.01.2013).

<sup>4</sup> Por. instrukcja *Redemptionis Sacramentum*, nr 75.

<sup>5</sup> Por. np. J. Cyrankowski, *Kanonizacja świętego Andrzeja Boboli*, [w:] J. Poplatek, *Św. Andrzej Bobola. Łowca dusz*, Sandomierz 2007, s. 203-208.

mentu modlitwy poprzedzającego akt kanonizacji stała się ona na powrót śpiewem towarzyszącym procesji wejścia, jak to było za pontyfikatu Piusa XII od roku 1946.

Innymi różnicami jest zrezygnowanie z odczytywania życiorysów nowych świętych (do ich życia nawiązuje Ojciec Święty w homilii) oraz znaku pokoju wymienianego między Papieżem a postulacjami. Skrócono wreszcie procesję z relikwiami – będzie miała formę krótkiego przejścia przed Ojcem Świętym, by ten mógł je uczcić.

Podsumowując, dokonane w obrzędzie kanonizacji zmiany mają na celu uproszczenie jego przebiegu w duchu *szlachetnej prostoty*, jasne ukazanie kanonizacji jako doniosłego aktu władzy papieskiej oraz położenie większego akcentu na asystencję w nim Ducha Świętego.